

NOVICE IZ STROKE NEWS FROM THE FIELD

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR

GEODETSKA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

NOVICE GEODETSKE UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE

POLLETNO POROČILO O SLOVENSKEM TRGU NEPREMIČNIN ZA LETO 2024

Geodetska uprava RS je na spletnih straneh objavila Poročilo o slovenskem nepremičninskem trgu za prvo polletje 2024. Na slovenskem nepremičninskem trgu se je v prvi polovici letošnjega leta nadaljeval trend upadanja števila kupoprodaj vseh vrst nepremičnin, njihove cene pa so ponovno zrasle.

V primerjavi z drugo polovico leta 2021, ko je število transakcij z nepremičninami po epidemiji doseglo vrh, je bilo število kupoprodaj stanovanjskih nepremičnin in zazidljivih zemljišč v prvi polovici letošnjega leta manjše že za okoli 45 odstotkov.

Nadaljnje upadanje števila transakcij gre po eni strani pripisati premajhni ponudbi novih in rabljenih stanovanj na boljnjih lokacijah, po drugi strani pa precenjenosti rabljenih stanovanj na slabših lokacijah oziroma stanovanj slabše kakovosti. Glavni razlog pa je v tem, da si večji del populacije oziroma tisti, ki rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje, tržnega nakupa stanovanja oziroma stanovanjske hiše sploh ne more več privoščiti.

Ob še vedno nezadostni ponudbi novih stanovanj v največjih mestih je pomemben razlog za rast cen še vedno veliko plačilno sposobno povpraševanje na strani bogatejšega sloja, ki pri nas največ vlaga presežke denarja v stanovanjske nepremičnine. To povpraševanje, poleg rekordnih prihrankov prebivalstva, v zadnjem času predvsem krepi zniževanje obrestnih mer za stanovanjska posojila, s čimer se znižujejo stroški financiranja nakupov nepremičnin s krediti. Zato, če ne bo večjih domačih gospodarskih ali novih zunanje-političnih pretresov, ki bi vplivali na naše gospodarstvo, vsaj v bližnji prihodnosti večjih sprememb trendov cen nepremičnin v Sloveniji ni pričakovati.

Poročilo je dostopno na strani Trg nepremičnin - E-prostor (gov.si) na portalu Prostor.

Slika1: Polletno poročilo o slovenskem trgu nepremičnin (vir: GURS).

REGIONALNI STROKOVNI POSVETI NA TEMO IZVAJANJA ZKN 2024

Geodetska uprava je v sodelovanju s strokovno posvetovalno skupino IZS in GIZ GI tudi v letu 2024 izvedla strokovne posvete, na katerih so bile predstavljene teme, za katere ocenjuje, da so aktualne pri izvajanju katastrskih postopkov po Zakonu o katastru nepremičnin (uporaba in interpretacija obstoječih podatkov v postopkih urejanja mej, usmeritve za izvajanje katastrskih postopkov, vpis zemljišč – območij SP in SS ter sestavin delov stavb – v kataster nepremičnin, spremembe na področju množičnega vrednotenja in še druge).

Izobraževanja so potekala na osmih lokacijah po Sloveniji. Skupaj se jih je udeležilo 736 zaposlenih na geodetski upravi in v geodetskih podjetjih, pooblaščenih inženirjev in sodnih izvedencev geodetske stroke. Odzivi so bili izjemno pozitivni, zato se bomo še naprej trudili ohraniti prakso koristnih izobraževanj.

Slika 2: Udeleženci strokovnega posveta v Novem mestu (vir: GURS).

NOVI DRŽAVNI VIŠINSKI TRANSFORMACIJSKI MODEL V ZBIRKI EPSG

V začetku novembra je bil v zbirko geodetskih parametrov EPSG vključen novi državni višinski transformacijski model, ki temelji na višinski transformacijski ploskvi SLO-VTP2024 in omogoča transformacijo višin med starim in novim višinskim sistemom Slovenije (SVS2000/Trst ↔ SVS2010/Koper). Nova višinska transformacija ima kodo EPSG 10685 (https://epsg.org/transformation_10685/SVS-2000-height-to-SVS2010-height-1.html). Hkrati sta bila v zbirko dodana še dva sestavljena referenčna koordinatna sistema, ki vključujeta državni horizontalni in stari državni višinski referenčni sistem (D96/φλ + SVS2000/H in D96/TM + SVS2000/H). Nova sestavljena referenčna koordinatna sistema imata

kodi EPSG 10686 (https://epsg.org/crs_10686/Slovenia-1996-SVS2000-height.html) in EPSG 10687 (https://epsg.org/crs_10687/Slovenia-1996-Slovene-National-Grid-SVS2000-height.html).

Več informacij o slovenskih referenčnih koordinatnih sistemih in transformacijah s kodami v zbirki EPSG najdete tudi na portalu Prostor (<https://www.e-prostor.gov.si/podrocja/drzavni-koordinatni-sistem/drugo/razno/epsg-kode-za-slovenijo/>).

Da bo nova višinska transformacija podprta tudi v GIS-okoljih, bo seveda treba še nekoliko počakati. Zagotavljala jo bodo GIS-orodja s posodobitvami iz zbirke EPSG, različica 11.022 ali novejša.

GEODETSKA UPRAVA PREJELA PLAKETO ZA IZREDNE ZASLUGE

Na slavnostni akademiji, ki je potekala v okviru 52. Geodetskega dne, je Zveza geodetov Slovenije Geodetski upravi RS podelila plaketo za izredne zasluge pri doseganju ciljev zveze. Plaketa je bila podeljena ob 80-letnici delovanja državne geodetske službe, ki jo zaznamujemo letos. Navedeno priznanje je potrditev vsem sedanjim zaposlenim na geodetski upravi in nekdanjim sodelavcem ter dokazuje, da je delovanje geodetske uprave skladno s cilji stanovske organizacije.

Slika 3: Plaketa za izredne zasluge (vir: GURS).

NA KAJ KUPEC NE SME POZABITI PRI NAKUPU STANOVANJSKE NEPREMIČNINE?

S ciljem informirati širšo javnost, predvsem pa kupce in prodajalce, smo na Geodetski upravi RS pripravili informativni brošuri, ki lahko pomagata kupcem in prodajalcem pri presojanju kakovosti stanovanjskih nepremičnin in odločanju o nakupu oziroma prodaji nepremičnin.

Položaj na trgu stanovanjskih nepremičnin ni najboljši. Razlog je premajhna ponudba in preveliko povpraševanje po stanovanjskih nepremičninah, to je stanovanjih, hišah in zazidljivih zemljiščih za gradnjo stanovanjskih nepremičnin. Zaradi premajhne ponudbe stanovanjskih nepremičnin njihove cene na celotnem območju še vedno rastejo, čeprav število kupoprodajnih pogodb strmo pada.

Informativni brošuri (v daljši in krajši različici) sta namenjeni kupcem stanovanjskih nepremičnin, novogradenj ali rabljenih stanovanj v večstanovanjskih stavbah ali individualnih hišah ter tudi kupcem zemljišč za gradnjo enostanovanjskih hiš. Namenjeni sta predvsem fizičnim osebam (laičnim kupcem), ki kupujejo nepremičnino za svoje bivanje. Brošuri sta zasnovani kot priročnik in opomnik na ključne dejavnike, ki so pomembni pri nakupu oziroma prodaji nepremičnine. Na voljo sta na portalu Prostor.

Slika 4: Brošura Na kaj kupec ne sme pozabiti pri nakupu stanovanjske nepremičnine? (vir: GURS).

2. KONFERENCA PROJEKTA ZELENİ SLOVENSKI LOKACIJSKI OKVIR (SLO4D)

4D POVEZANA SLOVENIJA – NARAVA POVEZUJE

Na Brdu pri Kranju je v sredo, 20. novembra 2024, potekala druga konferenca projekta Zeleni slovenski lokacijski okvir (SLO4D). Konferenca je naslednji mejnik v razvoju enega ključnih projektov v državi, ki povezuje digitalni in zeleni prehod ter s tem Slovenijo postavlja na zemljevid najnaprednejših in inovativnih držav na področju pametnega upravljanja s prostorom, nepremičninami, vodami, naravo in okoljem.

Na uvodni konferenci aprila 2023 smo v ospredje postavili štiri ključne dimenzije geolokacije in napovedali povezovanje elementov prostora, okolja, narave in vode. Letos je bila osrednja pozornost namenjena **naravi in njeni povezanosti s prostorom** ter predstavitvi rezultatov projekta **LIFE NarcIS**, v okviru katerega je bil vzpostavljen **informacijski sistem za naravo – NarcIS**, ki kot enotna vstopna točka povezuje informacije o naravi in njenem varstvu iz različnih virov.

Na konferenci so z uvodnimi nagovori udeležence pozdravili **mag. Miran Gajšek, državni sekretar na Ministrstvu za naravne vire in prostor RS**, **Uroš Vajgl, državni sekretar na Ministrstvu za okolje**,

podnebje in energijo RS, in mag. Josip Mihalic, direktor Urada Republike Slovenije za okrevanje in odpornost. Po uvodnih besedah je **Tomaž Petek, generalni direktor Geodetske uprave RS,** predstavil izhodišča projekta in smer razvoja v prihodnjih letih. Sledila je moderirana razprava s predstavniki organov, ki so vključeni v izvajanje projekta SLO4D. Pri projektu namreč sodelujejo Ministrstvo za naravne vire in prostor (MNVP), Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo (MOPE), Agencija Republike Slovenije za okolje (ARSO), Direkcija Republike Slovenije za vode (DRSV) in Geodetska uprava Republike Slovenije (GURS), ki projekt tudi vodi.

Slika 1: Tomaž Petek, generalni direktor GURS, in mag. Miran Gajšek, državni sekretar na MNVP (vir: GURS).

Slika 2: Govorci na moderirani razpravi (vir: GURS).

Predstavniki organov so izpostavili ključne prednosti in izzive pri povezovanju zbirk podatkov, ki jih projekt SLO4D prinaša kot podpora delovnim procesom na njihovih področjih. **Tomaž Petek, generalni direktor GURS, je dodal:** »Glavni cilj projekta je zagotoviti medopravilnost ter med seboj učinkovito povezati digitalne podatke o prostoru, okolju, nepremičninah, vodi in naravi. Za uspešen rezultat pa ni dovolj, da se povezujejo samo podatki, temveč morajo povezano delovati tudi ljudje.«

V osrednjem delu konference so bili predstavljeni **vidiki povezovanja prostora, okolja, narave in voda skozi prizmo inovativnih digitalnih rešitev, medtem ko je bil sklepni del konference namenjen projektu LIFE NarcIS.** Slednjega poleg Agencije Republike Slovenije za okolje, ki je vodilna organizacija, izvajajo Ministrstvo za naravne vire in prostor, Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, Center za kartografijo favne in flore, Univerza v Ljubljani (Biotehniška fakulteta), Zavod za ribištvo Slovenije, Zavod za gozdove Slovenije ter Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije. V predstavitev in na okrogli mizi **NarcIS povezuje znanje, podatke in ljudi** so partnerji in deležniki projekta LIFE NarcIS delili svoje poglede na dosežke in učinke projekta. Sistem bo namreč kot enotna vstopna točka povezoval informacije o naravi Slovenije iz različnih virov ter javnim službam, raziskovalcem in javnostim omogočal enostavnejši, hitrejši in nazornejši dostop do naravovarstvenih podatkov, podatkov o naši biotski raznovrstnosti in podpornih podatkov.

Zeleni slovenski lokacijski okvir ima pomembno vlogo v trenutku, ko naša družba stremi h krepitvi ozaveščenosti o skupni odgovornosti za ohranjanje naravnih virov in upravljanja s prostorom. S povezovanjem podatkov s področij prostora, okolja, nepremičnin, voda in narave v digitalni obliki omogoča prebivalcem, gospodarstvu in pristojnim institucijam pametno upravljanje s prostorom. S tem zagotavlja ključno podporo za izvajanje ukrepov evropske in slovenske zelene politike, in sicer na področjih

prilagajanja podnebnim spremembam, uveljavljanja krožnega gospodarstva, doseganja ničelne stopnje onesnaževanja in varovanja biotske raznovrstnosti.

Slika 3: Govorci na okrogli mizi NarcIS povezuje znanje, podatke in ljudi (vir: GURS).

Slika 4: Fototočka GEOportret (vir: GURS).

Mateja Urbančič,
Geodetska uprava Republike Slovenija

UNIVERZA
V LJUBLJANI

FGG

Fakulteta za gradbeništvo
in geodezijo

NOVICE FAKULTETE ZA GRADBENIŠTVO IN GEODEZIJO UNIVERZE V LJUBLJANI

SPREJEM BRUCEV IN BRUCK NA UL FGG

Na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo pri Univerzi v Ljubljani se je študijsko leto začelo že s tradicionalnim sprejemom bruck in brucev. Študente so nagovorili dekanja prof. dr. Violeta Bokan Bosiljkov in drugi predstavniki vodstva fakultete. Na fakulteti ugotavljamo, da se povečuje interes za študije geodezije in tudi gradbeništva. Tako smo na Oddelku za geodezijo po več letih omejenega zanimanja spet vpisali večje število študentov kot v preteklem letu. V študijskem letu 2024/25 je v prvem letniku visokošolskega strokovnega študija Geodetsko inženirstvo in upravljanje nepremičnin prvič vpisanih 33 študentov, v prvem letniku univerzitetnega študija Geodezija in geoinformatika pa je prvič vpisanih 41 študentov. Glede na vsesplošno pomanjkanje kadrov s področja geodezije in geoinformatike na trgu dela je to vsekakor dobra novica.

Vir: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo

ŠTUDENTI GEODEZIJE IN GEOINFORMATIKE OBISKALI GEODETSKI DAN

V okviru rednih študijskih obveznosti so študenti Oddelka za geodezijo UL FGG obiskali 52. Geodetski dan, ki je potekal v Mariboru 8. in 9. novembra 2024. Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo se zahvaljuje Zvezi geodetov Slovenije in Društvu geodetov severovzhodne Slovenije, da sta študentom omogočila udeležbo.

Geodetski dan, ki je tokrat nosil naslov *Geodezija – lokacija – informacija*, je ponujal bogat strokovni program, ki ga je pripravil programski odbor pod vodstvom prof. dr. Bojana Stoparja. Naslov 52. Geodetskega dne poudarja dejstvo, da so za razumevanje in upravljanje prostora ključni kakovostni prostorski podatki in prostorske informacije. Tehnološki razvoj prinaša vedno nove tehnologije in pristope za njihovo pridobivanje. Obseg prostorskih podatkov se nenehno povečuje, saj se uporabljajo na vse več področjih. Zaradi vse večjega obsega prostorskih podatkov in informacij na vse bolj raznolikih področjih je postal geodetski koordinatni sistem eden od najpomembnejših temeljev digitalizirane in informatizirane družbe. Geodetski dan je bil namenjen predstavitvi organizacijskih, razvojnih in operativnih dejavnosti in dosežkov na področju državnega koordinatnega sistema Republike Slovenije od nastanka do danes. Poseben poudarek je bil na predstavitvi uporabe državnega koordinatnega sistema ter aktualnih razvojnih projektov na področju obravnave.

Vir: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo

MEDNARODNA DELAVNICA NA TEMO KADROVSKIH IZZIVOV V GEODEZIJI IN GEOINFORMATIKI

Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo pri Univerzi v Ljubljani (UL FGG) je v sodelovanju z evropsko zvezo EuroSDR in Geodetsko upravo RS 19. novembra 2024 gostila mednarodno delavnico na temo kadrovskih izzivov v geodeziji in geoinformatiki. Na hibridno organizirani delavnici se je zbralo nekaj manj kot petdeset udeležencev, ki so prihajali iz različnih evropskih držav.

Glavni povod za delavnico je vsesplošno pomanjkanje kadrov s področja geodezije in geoinformatike v Evropi, pa tudi širše v svetu. Znanja in kompetence s področij geodezije in geoinformatike so namreč postali ključni za številne razvojne izzive. Na eni strani je opazno zelo veliko povpraševanje po strokovnjakih na teh področjih, na drugi strani pa opazamo, da univerze in druge izobraževalne ustanove nimajo dovolj podpore na nacionalni ravni, da bi zadovoljile veliko povpraševanje ali podprle trg dela z možnostmi rednega študija in vseživljenjskega učenja. Dodatno je v večini evropskih državah opaziti, da stroka ni dovolj prepoznavna in privlačna za mlade.

Udeleženci mednarodne delavnice na temo kadrovskih izzivov v geodeziji in geoinformatiki (foto: Urška Drešček).

Namen delavnice je bil izmenjati izkušnje in izzive na področju usposabljanja geodetov in geoinformatikov. Vabljeni predavatelji, ki so prihajali iz različnih evropskih združenj, kot so EuroSDR, ESA, CLGE in EuroGeographics, ter iz različnih evropskih držav, so podali izhodišča za razpravo glede pristopov reševanja teh izzivov – predvsem kako premostiti razliko med velikim povpraševanjem po geodetskih in geoinformacijskih strokovnjakih in precej slabo ponudbo. Uvod v delavnico sta pripravila predstavnika EuroSDR prof. dr. *Joep Crompoets* in prof. dr. *Anka Lisec*. Izzive, s katerimi se srečujejo nacionalne geodetske uprave v Evropi, je predstavil direktor Geodetske uprave RS *Tomaž Petek*, ki je tudi aktualni predsednik upravnega odbora EuroGeographicsa, razvojne trende na področju pa prof. dr. *Krištof Oštir* z UL FGG, ki je zastopnik Slovenije v Evropski vesoljski agenciji (ESA) za področje opazovanja Zemlje. V nadaljevanju

so udeleženci lahko prisluhnili izzivom pa tudi pristopom, ki so jih razvili v posameznih državah, da bi naslovili kadrovske težave v stroki. Vsekakor so izzivi zelo različni – medtem ko se v zahodnoevropskih državah na splošno srečujejo s pomankanjem kadrov (Belgija, Irska, Francija, Nizozemska, Švedska, Velika Britanija itd.), so tudi svetle izjeme, kjer je interes za študij še vedno visok (Hrvaška, Poljska).

V popoldanski razpravi so udeleženci poskušali odgovoriti na vprašanja, kako prispevati k večji atraktivnosti študija za mlade ter prepoznavnosti stroke, posebna pozornost pa je bila namenjena razvojnim trendom ter s tem povezanim posodabljanjem študijskih programov ter izzivom usposabljanja kadrov in vseživljenjskim usposabljanjem. Povzetek delavnice bo objavljen v uradnem poročilu EuroSDR, ki bo dostopno na njihovi spletni strani www.eurosd.net.

Vir: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo

MEDNARODNA POLETNA ŠOLA BIKEACCESS

V svetu in Sloveniji se v zadnjem času veliko pozornosti namenja trajnostni mobilnosti in spodbujanju uporabe okolju prijaznejših oblik prevoza. Ena bolj priljubljenih oblik je kolesarjenje. Običajno srečujemo kolesarske povezave, ki so načrtovane za zdrave, odrasle kolesarje. Pogosto pa se pozablja, da so kolesarski uporabniki lahko različni. Da bi omogočali socialno pravičnost in promocijo vsakodnevnega kolesarjenja za vse, je treba posebej nasloviti tudi ranljive skupine. Kolesarjenje in kolesarska infrastruktura morata tako biti prijazna, varna in dostopna tudi otrokom, starejšim ter kolesarjem invalidom.

Tudi v Viziji razvoja Ljubljane je eden pomembnih ciljev izboljšanje trajnostnih oblik prometa za vse uporabnike, pri čemer je izpostavljeno sklenjeno omrežje državnih in lokalnih kolesarskih povezav. Ker pa te še niso povsod zgrajene, niti niso prilagojene za različne vrste uporabnikov, so se na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani (UL FGG) odločili izvesti mednarodno poletno šolo BikeACCESS, ki je potekala med 16. in 20. septembrom. Namenjena je bila študentom 1. in 2. stopnje, ki študirajo na smereh, povezanih z urejanjem prostora. Udeležilo se je je dvajset študentov iz Slovenije, Srbije, Bosne in Hercegovine ter Poljske (slika 1).

Slika 1: Udeleženci mednarodne poletne šole BikeACCESS z mentorji.

Poletna šola se je osredotočala na preveritev obstoječih pa tudi oblikovanje predlogov novih kolesarskih povezav in druge kolesarske infrastrukture na primeru Ljubljane, in sicer z vidika ranljivih skupin, kot so otroci, starejši in invalidi. Pogosto se namreč pozablja, da so kolesarski uporabniki različni, posledično pa so tudi kolesarske povezave navadno načrtovane le za zdrave in odrasle kolesarje. Poletna šola je tako imela dva glavna cilja. Prvi je bil analizirati, kako lahko ranljiv kolesar kolesari od svojega doma do obravnavanih točk zanimanja (na primer zdravstvenega doma, delovnega mesta, javnega prostora), in na tej podlagi predlagati izboljšave obstoječih kolesarskih povezav ali napotke za izgradnjo novih oziroma manjkajočih.

Prvi dan se je začel dopoldne, ki je bil namenjen prihodu udeležencev, uvodnim pozdravom, predstavitvi teme poletne šole in njenega poteka. Sledile so uvodne predstavitve vabljenih predavateljev, ki so nas seznanili z obravnavano tematiko. Najprej je splošno predstavitev o kolesarski infrastrukturi v Sloveniji izvedel Gregor Steklačič, predstavnik Ministrstva za okolje, podnebje in energijo (MOPE). Orisal nam je kolesarsko infrastrukturo v Sloveniji, zakonodajo, ki ureja področje kolesarjenja, v sklepnem delu pa pokazal tudi številne primere dobrih in slabih praks, ki so bili izhodišče za nadaljnje delo.

Sledilo je predavanje Vite Kontić Bezjak z oddelka za gospodarske dejavnosti in promet mestne občine Ljubljana (MOL). Predstavila nam je, kakšne ukrepe in aktivnosti MOL že izvaja na področju trajnostne mobilnosti z namenom izboljšanja kolesarske infrastrukture in promocije kolesarjenja med vsemi prebivalci, skupaj z vključevanjem ranljivih skupin.

Že prvi dan poletne šole se je začelo skupinsko delo. Razdeljeni smo bili v mednarodne skupine, vsaki pa so bili dodeljeni tudi mentorji, ki so prav tako prihajali iz različnih držav. Naša prva naloga je bila povezana s pripravi na terensko delo, ki je sledilo prihodnji dan. Morali smo namreč proučiti dodeljeno območje, ki je zajemalo izhodiščno lokacijo in tri točke zanimanja. Med njimi smo morali načrtovati krožno pot, za katero smo predvideli, da bi jo bilo mogoče opraviti s kolesom. Spoznali smo se tudi z aplikacijo QField, s katero smo izvedli kartiranje na terenu. Za konec prvega dneva smo se vsi udeleženci skupaj z mentorji odpravili še v Center Rog, kjer je potekalo spoznavno druženje.

Začetek naslednjega dne je bil namenjen spoznavanju z življenjem invalida. Študentje smo bili razdeljeni v dve skupini za delavnice. Skupina z invalidskimi vozički se je pod vodstvom izr. prof. dr. Mateje Dovjak podala iz avle Fakultete za gradbeništvo in geodezijo do Trga republike (slika 2). Na voljo sta bila dva invalidska vozička, študentje pa smo se pri njuni uporabi izmenjevali in si med seboj pomagali pri premagovanju različnih ovir, ki jih je bilo na poti veliko. To so bili robniki, stopnice, klančine s prevelikim nagibom ter raznolika podlaga, pri čemer so veliko težav povzročale granitne kocke.

Medtem je druga skupina preizkušala prilagojena kolesa (slika 3), ki sta jih zagotovila zavod Uvid in pred. dr. Aleš Golja. Zaposleni iz zavoda Uvid so nas med preizkusom stalno spremljali in nam razložili, kako se uporabljajo prilagojena kolesa, na kaj moramo biti pozorni pri uporabi, pa tudi kaj tako kolo pomeni za uporabnika invalida. Tovrstna kolesa smo preizkušali kar na parkirišču fakultete, saj obstoječa kolesarska infrastruktura v Ljubljani zanje ni primerna. Poleg tega smo lahko preizkusili očala, ki posnemajo pijanost. S tem smo se lahko bolje živeli v počutje osebe, ki ima težave z ravnotežjem.

Slika 2: Preizkus invalidskih vozičkov.

Slika 3: Preizkus prilagojenih koles.

Srečali smo se tudi s parakolesarjem Primožem Jeraličem, samostojnim strokovnim sodelavcem Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije. Na podlagi lastnih izkušenj kot kolesar invalid je izpostavil pomanjkljivosti in izzive, s katerimi se srečuje na obstoječi kolesarski infrastrukturi. Ti so predvsem posledica načrtovanja, ki ne sledi smernicam univerzalne dostopnosti. Prav tako je opozoril na pomanjkanje izposoje prilagojenih koles v javni mreži izposoje koles ne samo v Ljubljani, ampak tudi širše po Sloveniji.

Delavnicam je sledilo predavanje Janija Demšarja z Geodetskega inštituta Slovenije (GIS), ki nam je predstavil platformo Dostopnost prostora. Predstavitev je bila še kako aktualna, saj so na navedeni platformi zbrani javno dostopni podatki o ovirah za invalide. Na podlagi teh podatkov se tako lahko pripravijo akcijski načrti za občine z informacijami, kje so posamezna invalidom težje dostopna mesta, kar omogoča njihovo uspešnejše odpravljanje.

Popoldne je sledil teren, na katerega smo se študentje po skupinah odpravili s kolesi BicikeLj (slika 4). Odkolesarili smo traso, ki smo jo začrtali prejšnji dan, po poti pa smo fotografirali in kartirali omejitve v prostoru za ranljive skupine. Pri tem smo uporabljali predpripravljen aplikacijo QField in kriterije, ki smo jih morali upoštevati pri delu.

Slika 4: Odprava na teren s kolesi BicikeLj.

Na začetku tretjega dneva smo prisluhnili predavanjem gostujočih mentorjev iz Srbije in Poljske, ki so nam predstavili kolesarjenje v svojih državah. Prav tako smo bili seznanjeni z dostopnostjo za študente invalide do fakultet in institucij Univerze v Beogradu. Tako smo dobili tudi vpogled v kolesarsko infrastrukturo ter prilagoditve za ranljive uporabnike prostora v drugih državah.

Pretežen del tretjega dne je bil namenjen skupinskemu delu. Izdelali smo SWOT (analiza prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti) in problemsko analizo območja, ki smo ga prekosarili in kartirali prejšnji dan. Za potrebe vmesne predstavitve smo izdelali plakat, predvsem pri izdelavi problemske karte pa smo uporabljali tudi digitalna orodja. Karto smo izdelali z GIS programi, bodisi s QGIS ali ArcGIS Pro. Ob koncu tretjega dne smo mentorjem predstavili vmesne rezultate, ti pa so podali predloge za izboljšave in nadaljnje delo.

Četrty dan smo pod vodstvom mentorjev nadaljevali delo v skupinah (slika 5), pri čemer smo proučevali različne rešitve in predloge za izboljšavo obstoječih kolesarskih povezav na proučevanem območju. Skupinskemu delu je bilo posvečeno celotno dopoldne, popoldanski čas pa smo posvetili vodenemu ogledu Ljubljane (slika 6), ki se je končal na Ljubljanskem gradu. Vodenega ogleda so bili še posebej veseli tuji študentje, saj je večina Ljubljano obiskala prvič.

Slika 5: Delo v skupinah.

Slika 6: Voden ogled Ljubljane.

Prvi del zadnjega dne je bil namenjen zaključevanju skupinskih nalog, popoldne so sledile predstavitve analiz in rešitev sodelujočim mentorjem ter vabljenim strokovnjakom. Predstavitve so se udeležili predstavniki MOPE, UL FGG, GIS in Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani. Študentje smo med poletno šolo prepoznali številne neustreznosti pri izgradnji kolesarske infrastrukture v Ljubljani. Pri tem so bile največkrat izpostavljene manjkajoče in preozke kolesarske povezave, ki imajo za posledico številčnejše konflikte med kolesarji in motornim prometom. Poleg tega so v središču Ljubljane pogosta območja gneče, kar število konfliktov še poveča, predvsem med kolesarji in pešci. Na kolesarskih povezavah so bile pogosto prisotne ovire (na primer količki, prometna signalizacija, reklamni panoji), problematični pa so bili tudi nepričakovani zaključki kolesarskih povezav in neprimerna podlaga (na primer makadam, granitne kocke). Prav tako smo na več mestih opazili, da je bila signalizacija neustrezna ali pomanjkljiva. Pogosto je bilo opaziti tudi pomanjkanje klančin oziroma spuščanih robnikov za lažji dostop ter pomanjkanje ostale kolesarske infrastrukture, kot so postajališča s klopami, pitniki in oprema za popravilo kolesa. Poleg tega obstoječa shema izposojanja mestnih koles v MOL ne omogoča izposoje prilagojenih koles.

V zadnji fazi smo oblikovali širok nabor predlogov za odpravljanje prepoznanih težav, kot so širitve obstoječih kolesarskih povezav in izvedba novih na mestih, kjer manjkajo; za preprečevanje konfliktov med kolesarji in motornim prometom pa smo predlagali še nivojsko ločitev kolesarskih povezav od cestišča. Kolesarske povezave je treba opremiti z ustrezno signalizacijo, pri čemer smo še posebej postavili barvanje površin, jasne kolesarske oznake in opozorila za nevarnosti. Prav tako je treba urediti ustrezne klančine, poglobiti robnike in postaviti območja postajališč za kolesarje s pitniki ter opremo za popravilo koles. Predlagali smo tudi ureditev dostopa do zemljevidov ter aplikacij z informacijami o dostopnih in varnih kolesarskih povezavah. Menimo, da je treba urediti tudi zakonodajo, ki mora ustrezno naslavljaliti vse kolesarje (tudi ranljive) ter zagotoviti primerne ureditve za novejša prevozna sredstva, kot so električni skiroji.

Študentje smo želeli poudariti, da načrtovanje kolesarskih povezav ne sme biti usmerjeno le v zdrave in sposobne ljudi, temveč je treba vključiti tudi ranljivejše skupine posameznikov, ki bi sicer radi kolesarili, a jim sedanja kolesarska infrastruktura v Ljubljani tega žal ne omogoča.

Na sklepnem dogodku so bila podeljena potrdila o udeležbi na poletni šoli BikeACCESS, ki sta nam jih v petek popoldan podelili organizatorki poletne šole izr. prof. Alma Zavodnik Lamovšek ter asist. Jana Breznik. Dodam lahko še, da smo na poletni šoli študentje pridobili koristne izkušnje s področja načrtovanja prostora in mednarodnega sodelovanja ter nova poznanstva.

Damjana Lamovšek,

UL Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo

asist. Jana Breznik,

UL Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo

Avtorja fotografij sta Jana Breznik in Branko Protič.

Opomba: Poletna šola je potekala v okviru ukrepa RSF »Razvoj in krepitev sodelovanja v okviru transnacionalnih medinstitucionalnih učnih skupnosti« (ukrep B.II.3). Vsebinsko se navezuje na CRP V5-2303: Izdelava modela kolesarskih povezav glede na namen uporabe, ki ga sofinancirata ARIS in MOPE. Tiuji študenti in mentorji so bili stipendirani iz programa CEEPUS.

REGIONALNA KARTOGRAFSKA KONFERENCA MEDNARODNEGA KARTOGRAFSKEGA ZDRUŽENJA ICA EUROCATO, DUNAJ, AVSTRIJA, 9.–11. 9. 2024

Na Dunaju so septembra pripravili sedaj že tradicionalno, 4. regionalno kartografsko konferenco mednarodnega kartografskega združenja ICA. Konferenca, v celoti izvedena v prostorih Tehniške univerze na Dunaju, je bila ponovno izjemno uspešna. Formalni soorganizatorji konference so kartografska združenja Avstrije, Nemčije, Švice, Združenega kraljestva in tokrat tudi Češke, pretežni del izvedbe pa je kot vedno zagotovila ekipa TU Dunaj na čelu s prof. Georgom Gartnerjem, tudi aktualnim predsednikom ICA. Čeprav je bil dogodek regionalen, se je zbralo več kot tristo udeležencev iz osemindesetih držav z vsega sveta.

Že dan pred začetkom je bilo na voljo kar enajst različnih delavnic z raznolikih področij kartografije, nekatere so bile usmerjene v tehnološke novosti, druge v uporabniške izkušnje in družbene izzive. Konferenca se je začela z večernim odprtjem in uvodnim govorom prof. dr. Lorenza Hurnija, šele četrtega predstojnika inštituta ETH Zürich v njegovi skoraj stoletni zgodovini, sledilo pa je druženje prisotnih v izjemno obnovljeni podstrešni dvorani univerzitetne stavbe. V naslednjih treh dneh je bilo v treh

vzporednih sekcijah mogoče spremljati 187 predstavitev z vseh področij kartografije, med njimi eno iz Slovenije, 33 prispevkov je bilo prikazanih na posterjih. Velik poudarek je bil na prispevkih predstavnikov mlajših generacij, ti so pokazali vso svojo inovativnost že na odprtju, se posebej sestali in pogovorili o svojih izzivih ter pripravili atraktivna spremljajoča doživetja, kot sta kartografski inštalaciji Dunaj 360° in skupinska izkušnja kartiranja Dunaja. Konferenca je vedno tudi priložnost za sestanke in srečanja, tako formalna kot neformalna, posebej v organizaciji, kot je ICA, v kateri delujejo zgolj izvoljeni predstavniki in nima stalno zaposlenega osebja.

Kot vsakič spet obžalujem, da se je tako zanimivega dogodka na dostopni oddaljenosti udeležila le dvojica iz Slovenije, oba, ki imava v okviru ICA tudi formalne zadolžitve. Kartografija danes nikakor ni več zgolj izdelava kart, temveč vključuje mnoge vidike pridobivanja podatkov, njihove obdelave in uporabe, posredovanja uporabnikom, upoštevanje njihovo raznolikost, sodelovanje z drugimi strokami, spremljanje aktualnega dogajanja v svetu, podporo pri reševalnih akcijah in spremljanju stanja planeta pa tudi pri raziskovanju prostorov onkraj Zemlje. Vse te tematike so izjemno zanimive za vse, ki se ukvarjamo s prostorskimi podatki in odločanjem na njihovi podlagi. Ker bo tudi naslednja svetovna kartografska konferenca prihodnje leto na Slovencem precej manj dostopni lokaciji – v kanadskem Vancouvru, vsem, ki nas zanima dogajanje na širšem področju kartografije, ostane pričakovanje naslednje evropske kartografske konference predvidoma leta 2026 na še ne določeni lokaciji.

EuroCarto2024

VIENNA, 9 - 11 SEPTEMBER 2024

Slika 1: Logotip konference (spletna stran konference)

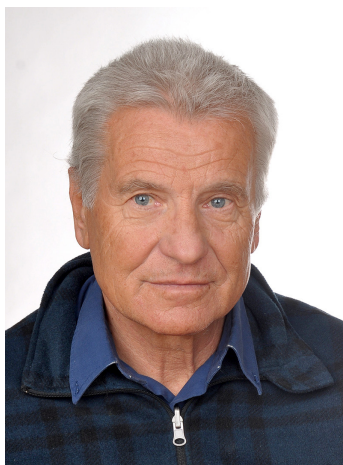
Slika 2: Prizor z druženja udeležencev po odprtju (spletna stran konference)

Slika 3: Prizor s predavanj (D. Petrovič)

Dušan Petrovič

Oddelek za geodezijo

ANDREJ POGAČNIK, 80-LETNIK

Prof. Andrej Pogačnik je predajal svoje znanje študentom vse od leta 1973, ko se je zaposlil na takratni FAGG (sedaj FGg) in začel delati kot asistent pri prof. dr. Saši Sedlarju. Več kot štiridesetim generacijam študentov različnih smeri na FGg (tudi vseh smeri geodezije) in poleg tega številnim generacijam na oddelkih za krajinsko arhitekturo na UL BF, urbanizem in arhitekturo na FA, gradbeništvo na UM, podiplomskim študentom na IPŠPUP, IPŠVO, doktorskim študentom, Erasmusovim študentom itd. je predajal vsebine predvsem s področja prostorskega in urbanističnega načrtovanja. Bil je nosilec temeljnih metodoloških predmetov, vodil je obsežne seminarje, predvsem na IPŠPUP. Bil je mentor pri 75 diplomah univerzitetnega ali višješolskega študija, mentor ali somentor 18 magistrandom in mentor devetim doktorandom.

Prof. dr. Andrej Pogačnik, arhitekt in prostorski načrtovalec, je diplomiral leta 1968, leta 1970 je kot Fulbrightov štipendist magistriral na philadelphijski Univerzi v Pensilvaniji in potem leta 1974 doktoriral na UL. Poklicno pot je začel na Ljubljanskem urbanističnem zavodu (LUZ), vendar se je kmalu usmeril predvsem v raziskovalno in izobraževalno področje. Hitro je napredoval in bil leta 1981 izvoljen v naziv izredni in leta 1996 v naziv redni profesor.

Prof. Pogačnik ima bogato znanstveno in strokovno bibliografijo. Je avtor sedmih univerzitetnih učbenikov in treh znanstvenih ter šestih strokovnih monografij, kot soavtor pa je sodeloval še pri petih monografijah, pri čemer je ena izšla pri založbi John Wiley & Sons. Objavil je 43 recenziranih člankov, od tega šest člankov v revijah SCI. Imel je veliko predavanj na mednarodnih konferencah.

Vsa aktivna leta se je povezoval s prakso in izdelal številne urbanistične načrte – naj naštejemo le nekatere: za Litijo, Logatec, Postojno, Sežano, Hrastnik – pripravljaj je predloge za Novo Gorico, Idrijo, Lendavo, sodeloval je v vseh glavnih fazah urbanističnega načrtovanja Ljubljane. Kot nosilec nalog je s sodelavci izdelal več občinskih prostorskih načrtov ter vodil številne delavnice ali sodeloval pri njih (Koper – slovenska Obala, Murska Sobota, Lendavske Gorice itn.). Za ministrstva je pripravil vrsto študij in raziskav. V tujini je izdelal projekte za različna stanovanjska naselja v ZDA, regionalni načrt za otok Curacao ter objavil številne recenzije.

Vseskozi je zasedal pomembne vodilne funkcije, tako na fakulteti kot v različnih strokovnih institucijah in združenjih. Vse od leta 1974 je vodil katedro za prostorsko planiranje, bil je predstojnik IPŠPUP in prodekan za raziskovalno dejavnost. Dvanajst let je bil podpredsednik Mednarodne organizacije za izobraževanje in raziskovanje v urbanizmu (AIFPAUR, IAUREE), ki deluje v okviru Unesca, bil je predstavnik Slovenije v Evropski zvezi visokih šol za planiranje (AESOP), član Evropskega sveta prostorskih planerjev (ECTP), predstavnik Slovenije v mednarodni žiriji za nagrade ECTP, predsednik kluba Fulbrightovih štipendistov. Še vedno je član pomembnih strokovnih in znanstvenih združenj.

Za svoje delo je bil večkrat nagrajen, je prejemnik zlatega znaka jugoslovanske urbanistične zveze, prejemnik Fabianijeve nagrade, priznanja Oddelka za geografijo FF, zlate plakete Univerze v Ljubljani ter velikega priznanja ob 70-letnici FAGG ter srebrne in zlate plakete FGG.

Že v aktivni dobi je bil predan pisanju učbenikov in strokovnih monografij, besede pa iz njega vrejo tudi po upokojitvi. Leta 2016 je izdal knjigo z naslovom *Urbanistična odstiranja 1965–2015: polstoletna strokovna avtobiografija*, v kateri so zbrani pomembni projekti iz njegovega aktivnega delovnega obdobja ter njegova videnja dogajanja v stroki. Ob osemdesetletnici je strokovno in tudi politično javnost presenetil z izdajo knjige *Prostorski načrt sveta*. Delo je lahko nastalo le na podlagi dolgoletne znanstvene in strokovne prakse ter z dobršno mero poguma. Če smo poznali v praksi največ štiri ravni načrtovanja prostora, avtor dodaja novo, to je raven sveta. Če hočemo planet Zemljo ohraniti za prihodnje rodove in uveljaviti paradigmo trajnosti, je ta raven načrtovanja nujna.

Razvidno je, da je prof. Pogačnik s svojim dolgoletnim strokovnim delom vnesel v slovenski prostor številne novosti na področju urbanizma in prostorskega načrtovanja ter vzgojil generacije strokovnjakov, ki danes zasedajo vodilna mesta v javni upravi in strokovnih institucijah.

Vsi, ki ga poznamo, mu želimo še veliko zdravih, zadovoljnih in uspešnih let ter veliko užitkov pri ukvarjanju s hobiji, slikanju v različnih tehnikah in kiparjenju ter veliko potovanj v dežele, ki jih še ni raziskal. Verjamemo pa tudi, da bo izpod njegovega peresa nastalo še kakšno zanimivo in poučno delo.

dr. Mojca Foški

dr. Anton Prosen